

Wstęp:

W odpowiedzi na zapytanie dotyczące wykazania zysku z umów realizowanych w formule *in-house* na rzecz Gminy Zbrosławice oraz jej jednostek podległych za rok 2025 oraz pierwszy kwartał roku 2026, Zarząd Gminnego Zakładu Komunalnego Sp. z o.o. (GZK) przedkłada Komisji Rewizyjnej szczegółowe wyjaśnienia formalno-prawne oraz analityczne podsumowanie dokumentacji księgowej.

1. Klasyfikacja i status Spółki (Wstęp formalny)

GZK Sp. z o.o. w Zbrosławicach jest średnim przedsiębiorstwem, zaklasyfikowanym jako tzw. **spółka in-house**. Zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych (Pzp) oraz ustawą o finansach publicznych, Spółka w roku 2025 spełniła łącznie wszystkie ustawowe warunki tej formuły:

- **Kontrola właścicielska:** Gmina Zbrosławice posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym. Akt założycielski (Akt notarialny z dnia 1 września 2016 roku Repertorium A Numer 4582/2016) całkowicie uzależnia Spółkę od Właściciela w zakresie celów strategicznych i obszarów działalności.
- **Kryterium przychodowe:** Według ostatecznych danych księgowych, wskaźnik przychodów GZK z tytułu wykonywania zadań powierzonych przez Gminę Zbrosławice w roku 2025 wyniósł **ok. 93,10%** (ustawowe minimum to 80%).
- **Brak kapitału prywatnego:** Spółka nie posiada i nigdy nie posiadała udziałów prywatnych.

Wszystkie udziały w spółce posiada Gmina Zbrosławice. W spółce nie ma innych udziałów niż należące do Gminy Zbrosławice, stąd warunek ustawy Pzp jest spełniony.

GZK Sp. z o.o. w Zbrosławicach realizuje zadania wobec swojego właściciela z limitem inhouse pow. 90% przychodów na rzecz zadań własnych Gminy. Założenie to powoduje brak możliwości pozyskiwania przychodów spoza zakresu usług gminnych – całość środków Spółki uzależniona jest od środków z Gminy.

Spółka realizuje zadania na rzecz swojego właściciela w ramach postępowań z wolnej ręki (*In-house*) lub postępowań przetargowych.

Główne zagadnienie:

Zestawienie z GZK ile zysku przyniosły umowy in house realizowane przez GZK na rzecz Gminy Zbrosławice i wszystkich jednostek podległych Gminie Zbrosławice za rok 2025 i pierwszy kwartał roku 2026.

W odniesieniu do pytania o zysk z samych umów *in-house*, Zarząd Spółki informuje, że GZK Sp. z o.o. nie prowadzi wyodrębnionej identyfikacji kosztów w zależności od trybu zawarcia umowy z Gminą (tj. czy umowa została zawarta w formule zamówienia z wolnej ręki *in-house*, w drodze przetargu, czy na podstawie wewnętrznego regulaminu Gminy poniżej progów Pzp). Zgodnie z przyjętą Polityką Rachunkowości oraz praktyką księgową, koszty są alokowane według miejsc ich powstania, sposobu realizacji prac przez poszczególne działy oraz zaangażowanego sprzętu. Dla procesu wykonawczego tryb formalny zawarcia umowy nie ma znaczenia – kluczowy jest jej zakres rzeczowy. W związku z tym, przedstawione poniżej dane finansowe obejmują całość umów i zadań delegowanych przez Właściciela, co daje pełny i rzetelny obraz wyniku finansowego spółki komunalnej.

W załączeniu przedkłada się Podział Kosztów Zarządu na koniec roku 2025 oraz za I kwartał 2026

stanowiący oficjalny dokument generowany przez system księgowy Spółki, a na bieżąco sprawozdawany do Rady Nadzorczej Spółki powołanej przez Gminę Zbrosławice. Poniżej przekazuje się streszczenie dokumentów księgowych Spółki na potrzeby niniejszej informacji.

UMOWY NA RZECZ GMINY ZBROSŁAWICE				
ROK 2025				
NAZWA ZADANIA ROK 2025	KOSZTY OGÓŁEM BEZPOŚREDNIE+NARZUTY	PRZYCHODY	ZYSK/STRATA	UWAGI
DROGI GMINNE W TYM: 1.REMONTY CZĄSTKOWE, 2.DORAŻNE I BIEŻĄCE NAPRAWY DRÓG, 3. OZNAKOWANIE DROGOWE, 4.ROWY PRZEDROŻNE, 5.BUDOWA DROGI KONARY 6.KANALIZACJA SZALSZA 7.AKCJA ZIMA 8.PRZYSTANKI	3 820 375,83	4 363 213,74	542 837,91	ZYSK
PLACÓWKI GZOPO	406 880,65	327 673,99	-79 206,66	STRATA
OBŚŁUGA MPŠZOK	61 462,66	59 018,00	-2 444,66	STRATA
BUDYNKI GMINNE: OŚWIECIMSKA 2, KAMIENIEC TARNOGÓRSKA 34	14 263,67	11 423,55	-2 840,12	STRATA
SERWEROWNIA URZĄD GMINY	59 741,42	45 867,38	-13 874,04	STRATA
SZKOŁA PODSTAWOWA ZIEMIĘCICE	170 595,06	162 844,00	-7 751,06	STRATA
PRACE PORZĄDKOWE I UŻYTECZNE	509 242,12	586 183,06	76 940,94	ZYSK
DZIKIE WYSYPIŠKA I KOMUNALNE	13 086,27	22 273,89	9 187,62	ZYSK
WYMIANA PIASKU	19 172,29	32 519,73	13 347,44	ZYSK
PLACE ZABAW	98 598,65	81 870,58	-16 728,07	STRATA
POZOSTAŁE UMOWY W TYM NP.: KANALIZACJA DESZCZOWA CZEKANÓW, KANALIZACJA SANITARNA KARCHOWICE, AKCJE KRYZYSOWE, OGRÓDZENIE PLACU ZABAW KARCHOWICE	270 428,88	310 008,04	39 579,16	ZYSK
UTRZYMANIE GMINNEGO ZASOBU LOKALOWEGO	816 917,42	813 130,04	-3 787,38	STRATA
RAZEM ADM ZLECENIA SPORADYCZNE+STAŁE	6 260 764,92	6 816 026,00	555 261,08	ZYSK
WYDOBYCIE I DYSTRYBUCJA WODY	6 420 700,92	5 593 812,99	-826 887,93	STRATA
ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	3 791 379,01	3 628 521,36	-162 857,65	STRATA
RAZEM ZLECENIA SPORADYCZNE+STAŁE +ADM+WODA+ŚCIEKI	16 472 844,85	16 038 360,35	-434 484,50	STRATA
WYWÓZ NIECZYSTOŠCI PŁYNNYCH BECZKOWOZEM	365 843,55	585 916,86	220 073,31	ZYSK
WYWÓZ NIECZYSTOŠCI STAŁYCH	412 676,13	511 282,00	98 605,87	ZYSK
RAZEM ZLECENIA SPORADYCZNE+STAŁE +ADM+WODA+ŚCIEKI +BECZKA+ŚMIECIARKA	17 251 364,53	17 135 559,21	-115 805,32	STRATA

Największą grupą umów stanowią umowy związane z szeroko rozumianą drogówką, czyli tematami około drogowymi i inwestycyjnymi. Jest to zarazem pozycja generująca największy przychód, a tym samym zysk. Niniejsza pozycja od lat stanowi podstawę funkcjonowania Spółki i pokrywania strat powstających na innych rodzajach działalności. Wysoka zyskowność związana jest z wykonywaniem większości prac w sposób maszynowy, przy wykorzystaniu rozbudowanego parku maszyn i dużego ilościowo zakresu realizowanego w jednostce czasu. Przy pomocy maszyn i urządzeń w szybkim tempie realizowane są metry bieżące inwestycji. Wypracowany tu zysk od lat pokrywa straty na innych, deficytowych obszarach działalności komunalnej.

Na drugim biegunie są umowy i zadania realizowane głównie przez ludzi, tj. np.prace remontowe. Zaliczyć do nich należy m.in. Utrzymanie budynków komunalnych czy od roku 2025 również budynków oświaty. Dla tych zadań głównym czynnikiem kosztotwórczym jest

praca manualna pracowników, co przekłada się na relatywnie niewielką liczbę jednostek realizacji przypadających na jednostkę czasu. Prace manualne, rzemieślnicze, wykonawcze trwają znacząco dłużej w stosunku do prac np. koparką. Obecnie największym kosztem dla każdego przedsiębiorstwa jest koszt wynagrodzeń, które od lat gwałtownie rosną z uwagi na wzrost płacy minimalnej oraz wskaźnika inflacji. Dlatego realizacja zadań przez dłuższy okres czasowy grupy pracowników w stosunku do prac sprzętem budowlanym posiada realne odzwierciedlenie w wynikach finansowych. Dla tych zadań Spółka w roku 2025 poniosła stratę. W pracach (zawartych umowach) gdzie czynnik ludzki i sprzętowy jest w proporcjach porównywalnych Spółka uzyskuje zysk na rozsądnym poziomie.

Należy ponadto zwrócić szczególną uwagę na pozycje dotyczące zadań zleconych (tj. zadań własnych Gminy Zbrosławice), które Spółka realizuje w imieniu Gminy Zbrosławice: zbiorowa dostawa wody i odbiór ścieków. W roku 2025 Spółka z tego tytułu poniosła stratę w wysokości -989 745,58 zł netto, czyli niespełna milion złotych straty. Stanowi to zwiększenie straty o 510 854,61 zł netto tj. ponad 100% (łączna strata za rok 2024 wyniosła 478 890,97 zł netto). Działalność wod-kan Spółki jest zleconą realizacją zadania własnego Gminy regulowaną w zawartej umowie Spółki. Na powyższą działalność wpływ ma głównie organ Państwowy ustalający ceny wody i ścieków, na który ani Spółka, ani Gmina nie ma wpływu. Od wielu lat notuje się coraz to mniejszą rentowność niniejszej działalności, która jest konieczna do realizacji zadań publicznych. Obecnie Spółka jest w ostatnim 3 roku taryfowym (taryfa ustalana na 3 lata) mając nadzieję, na poprawę rentowności tej branży. Niestety jest to związane z podwyżką dla klientów, albo dalszym dopłacaniem do systemu przez Gminę podobnie jak w przypadku np. edukacji, czy odbioru odpadów. Na niekorzystny wynik finansowy w obszarze gospodarki wodno-kanalizacyjnej istotny wpływ miał również wysoki poziom nakładów poniesionych na realizację inwestycji oraz remontów. Łączna wartość tych wydatków przekroczyła 2 mln zł, podczas gdy wartość amortyzacji uwzględnionej w taryfie, stanowiącej źródło ich finansowania, wyniosła niespełna 1,2 mln zł. Oznacza to, że poniesione nakłady znacząco przewyższały poziom kosztów amortyzacji możliwych do odzyskania w ramach obowiązującej taryfy, co negatywnie wpłynęło na wynik finansowy tego obszaru działalności. Realizacja inwestycji wod-kan powyżej wskazany limit jest możliwa dzięki uzyskiwaniu dodatnich wyników finansowych na innych rodzajach działalności (w tym w trybie in-house).

W dolnej części powyższej tabeli umiejscowiono ponadto najbardziej rentowny dział Spółki tj. odbiór ścieków wozem asenizacyjnym oraz odbiór odpadów. Należy wskazać, w tym miejscu, iż większość przychodów z realizacji tych zadań pochodzi od klientów prywatnych i gospodarczych z terenu Gminy Zbrosławice. Z uwagi na to samo centrum kosztów i przychodu Spółka nie dokonuje rozdziału kosztów i wydatków, a tym samym zysku, w rozbiciu na Urząd Gminy a pozostałych klientów. W niniejszej tabeli wykazano zysk na poziomie 318 679,18 zł netto. Relatywnie wysoki zysk związany jest z zakupem znacznie większego wozu asenizacyjnego oraz posiadania nowoczesnego obiektu w postaci Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Przechlebie jak i naturalnego monopolu w zakresie tej działalności. Cena usług jest konkurencyjna z cenami rynkowymi oferowanymi przez inne podmioty świadczące podobne usługi (np. Kamra), a pomimo to Spółka osiąga wciąż relatywnie zadowalający poziom zysku. Od wielu lat Spółka stosuje wobec Gminy Zbrosławice preferencyjne warunki rozliczeń w zakresie tej działalności. W szczególności udziela upustu na świadczone usługi lub – jak miało to miejsce w latach 2025 i 2026 – utrzymuje ich ceny na niezmiennym poziomie, pomimo wzrostu kosztów wynikającego z inflacji. Optymalizacja sprzętu, znajomość rynku oraz wieloletnia nieposzlakowana opinia powoduje, iż Spółka posiada zaufanych i sprawdzonych klientów jak i stale przyjmuje nowych.

Podsumowując, Spółka, będąca w 100% własnością Gminy Zbrosławice, realizuje zadania na rzecz swojego właściciela z wykorzystaniem wszystkich dopuszczalnych przepisami prawa

form współpracy, w tym w szczególności poprzez powierzenie zadań, udzielanie zamówień w trybie z wolnej ręki, realizację zadań na podstawie regulaminów wewnętrznych, udział w postępowaniach prowadzonych w trybie podstawowym oraz wykonywanie zadań w formule in-house. Postępowania te są rok do roku poddawane kontroli Rady Nadzorczej, Biegłego Rewidenta oraz służb merytoryczno – prawnych Urzędu Gminy Zbrosławice. Zadania delegowane przez Właściciela cechują się dużą rozpiętością zadań oraz ryzykiem publicznym, zadania mniej skomplikowane pozwalają utrzymywać wykwalifikowanych pracowników realizujących w razie potrzeby bardzo specjalistyczne prace. Zadania wzajemnie się przenikają i finansują w ramach potrzeb mając na uwadze zmienność i nieprzewidywalność na etapie konstruowania umów zakresów zadań. Ostatecznym elementem poprawności realizacji zadań jest osiąganie maksymalizacji zysków przy zachowaniu stałych cen waloryzowanych rok do roku o wskaźnik inflacyjny. Działanie to potwierdza efektywność realizacji zadań przez Spółkę, a wysoki ewentualny zysk potwierdza efektywność działań (w przypadku wysokich cen jednostkowych brak zysków jest potwierdzeniem niskiej efektywności).

Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. nie generuje zysków komercyjnych w celu ich transferu na zewnątrz. Cały osiągnięty zysk zgodnie ze strukturą własnościową Spółki należy do Gminy Zbrosławice, która rokrocznie podejmuje decyzję odnośnie zysków nadmiarowych. W 2025 roku zyski osiągnięte z poszczególnych umów, w tym z działalności kontrolowanej in-house, zostały przeznaczone na realizację zadań związanych z modernizacją sieci wodociągowej. Środki wykorzystano na wymianę sieci wodociągowej w ciągu ul. Wolności w Zbrosławicach, prowadzoną w związku z nieplanowaną modernizacją nawierzchni drogi powiatowej, oraz na wymianę sieci wodociągowej w ciągu drogi krajowej nr 94 w Szaszy, realizowaną w związku z planowaną przebudową skrzyżowania drogi krajowej z ul. Ptasią i ul. Zwycięstwa.. Pomimo że inwestycje nie zostały ujęte w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym (WPI), zostały zrealizowane ze skumulowanych środków własnych Spółki, bez udziału finansowego Gminy. Ich realizacja nie wpłynęła na wykonanie pierwotnie zaplanowanych zadań inwestycyjnych – nie zrezygnowano z żadnej z wcześniej przewidzianych inwestycji. Ponadto w roku 2025 uzyskano zgodę Władz Gminy na przeznaczenie środków z realizacji w.w umów na rozpoczęcie budowy Zaplecza Socjalno – Warsztatowego dla pracowników Działu Remontowego Spółki. Obecnie trwa budowa nowego obiektu dla 30 pracowników, który w końcu zastąpi wysłużone i niezgodne z obecnymi przepisami budynki po Państwowych Gospodarstwach Rolnych. Szacunkowy koszt budowy ok. 1 200 000 zł netto - środki zabezpieczone zostały w całości przez Spółkę.

Ekonomiczne uzasadnienie wyniku finansowego a zakaz subsydiowania skrótnego:

Należy podkreślić, że zgodnie z prawem unijnym oraz wytycznymi Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, ceny w umowach *in-house* nie mogą być sztucznie zawyżane, aby spółka komunalna nie dotowała z publicznych pieniędzy swojej działalności komercyjnej (zakaz subsydiowania skrótnego). W przypadku GZK Sp. z o.o. sytuacja jest odwrotna i w pełni bezpieczna prawnie: minimalne marże zyskowości wypracowane na zadaniach własnych Gminy (np. drogownictwie) są w całości przeznaczane na pokrywanie deficytu w innym obszarze zadań własnych tej samej Gminy (wod-kan). Oznacza to, że każda złotówka wypracowana jako 'zysk' pozostaje wewnątrz publicznego systemu gospodarki komunalnej Gminy Zbrosławice i służy jej mieszkańcom.”

„Efektywność kosztowa formuły *in-house* dla budżetu Gminy:

Zwracamy uwagę Komisji Rewizyjnej, że 'zysk' Spółki z umów gminnych w rzeczywistości stanowi oszczędność dla budżetu Gminy. Gdyby te same zadania (np. drogowe czy

asenizacyjne) były zlecane firmom prywatnym w przetargach nieograniczonych, podmioty te kalkulowałyby marżę komercyjną (nastawioną na zysk dla prywatnego właściciela) na poziomie znacznie wyższym niż GZK. Ponadto, zysk wypracowany przez firmę prywatną bezpowrotnie opuściłby strukturę finansów publicznych Gminy. W przypadku GZK Sp. z o.o., wypracowany wynik dodatni buduje kapitał własny Spółki, która w 100% należy do Gminy, podnosząc wartość majątku komunalnego samorządu.

Przekazuje się ponadto w załączeniu wyniki finansowe za I kwartał roku 2026 jak i zamieszcza poniżej uproszczoną tabelę. Wyniki finansowe osiągnięte w pierwszym kwartale nie są reprezentatywne dla całego roku. Wynika to z faktu, że Spółka rozpoczyna realizację wielu zadań i ponosi związane z nimi koszty, natomiast ich rozliczenie z Gminą następuje dopiero w kolejnych miesiącach lub kwartałach. Dodatkowo część umów pomiędzy Spółką a Gminą jest zawierana w trakcie roku, a nie z początkiem roku kalendarzowego. W związku z tym wynik finansowy za I kwartał nie odzwierciedla rzeczywistej sytuacji ekonomicznej Spółki i może zostać rzetelnie oceniony dopiero po zakończeniu trzeciego kwartału danego roku. Część inwestycji ma również dłuższy okres realizacji, gdzie ponoszone są koszty a rozliczenie następuje dopiero po realizacji zadania.

UMOWY NA RZECZ GMINY ZBROSŁAWICE				
ZA 1 KWARTAŁ ROK 2026				
NAZWA ZADANIA ROK 2025	KOSZTY OGÓŁEM BEZPOŚREDNIE+NARZUTY	PRZYCHODY	ZYSK/STRATA	UWAGI
DROGI GMINNE W TYM: 1.REMONTY CZĄSTKOWE, 2.DORAŻNE I BIEŻĄCE NAPRAWY DRÓG, 3.OZNAKOWANIE DROGOWE, 4.ROWY PRZEDROŻNE, 5.PŁYTY DROGOWE 6.AKCJA ZIMA 7.PRZYSTANKI	684 229,39	732 358,56	48 129,17	ZYSK
PLACÓWKI GZOPO	10 515,04	0,00	-10 515,04	STRATA
OBSŁUGA MP SZOK	36 704,13	15 396,00	-21 308,13	STRATA
BUDYNKI GMINNE: OŚWIECIMSKA 2, KAMIENIEC TARNOGÓRSKA 34	129,27	0,00	-129,27	STRATA
PRACE PORZĄDKOWE I UŻYTECZNE	51 460,03	52 999,00	1 538,97	ZYSK
DZIKIE WYSYPISKA I KOMUNALNE	5 016,12	4 574,00	-442,12	ZYSK
WYMIANA PIASKU	0,00	0,00	0,00	
PLACE ZABAW	0,00	0,00	0,00	
POZOSTAŁE UMOWY W TYM NP.: ROZBIÓRKA BUDYNKÓW	98 536,26	16 489,08	-82 047,18	STRATA
UTRZYMANIE GMINNEGO ZASOBU LOKALOWEGO	378 687,77	289 509,74	-89 178,03	STRATA
RAZEM ADM ZLECENIA SPORADYCZNE+STAŁE	1 265 278,01	1 111 326,38	-153 951,63	STRATA
WYDOBYCIE I DYSTRYBUCJA WODY	1 351 422,94	1 286 242,09	-65 180,85	STRATA
ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	812 359,55	849 428,28	37 068,73	ZYSK
RAZEM ZLECENIA SPORADYCZNE+STAŁE +ADM+WODA+ŚCIEKI	3 429 060,50	3 246 996,75	-182 063,75	STRATA
WYWÓZ NIECZYSTOŚCI PŁYNNYCH BECZKOWOZEM	128 975,23	132 397,34	3 422,11	ZYSK
WYWÓZ NIECZYSTOŚCI STAŁYCH	113 087,53	127 715,00	14 627,47	ZYSK
RAZEM ZLECENIA SPORADYCZNE+STAŁE +ADM+WODA+ŚCIEKI +BECZKA+ŚMIECIARKA	3 671 123,26	3 507 109,09	-164 014,17	STRATA

W ramach środków wypracowanych przez Spółkę w toku prowadzonej działalności w 2025 roku zabezpieczono również wkład własny niezbędny do realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Środki te przeznaczono m.in. na budowę instalacji fotowoltaicznych dla obiektów infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej. Celem inwestycji jest obniżenie kosztów eksploatacyjnych, a w konsekwencji ograniczenie wzrostu taryf za dostawę wody i odprowadzanie ścieków dla mieszkańców.

Spółka oprócz zadań zleczanych przez Właściciela, na bieżąco realizuje zadania zlecane przez Sołtysów, Dyrektorów Szkół i Przedszkoli, jednostek Gminy oraz w miarę możliwości mieszkańców i przedsiębiorstw na mocy zawartych z Urzędem umów.

Spółka świadczy w trakcie każdego roku szereg działań, zadań czy pomocy o charakterze nieodpłatnym, edukacyjnym jako wspólna część majątku i zadań własnych Gminy Zbrosławice jak i część odpłatną w ramach jednej struktury własnościowej.

Zarząd pozostaje do dyspozycji Komisji Rewizyjnej w celu uszczegółowienia załączonych dokumentów księgowych podczas posiedzenia.